

mel karakter, idet der ikke er tale om nogen reel tvist mellem parterne. I sådanne tilfælde er advokatbistand kun sjældent påkrævet. Efter de nugældende regler skal der desuagtet beskikkes advokat for sagsøgte. Dette foreslår udvalget ændret til en fakultativ regel. Skulle der imidlertid i et sådant tilsyneladende oplagt tilfælde alligevel vise sig at være en reel tvist mellem parterne, har retten efter den foreslåede bestemmelse mulighed for at beskikke den sagsøgte, der opfylder de økonomiske betingelser, en advokat under den videre behandling af sagen.

Ved den foreslåede formulering af § 449 fjerner man således den hidtidige forskelsbehandling af parterne i en ægteskabssag med hensyn til fri proces m.v. Samtidig fjerner man den mulighed, som parterne hidtil har haft for ved aftale at sikre sig, at det offentlige kommer til at betale alle omkostninger i forbindelse med en ægteskabssag. Parterne har således hidtil kunnet aftale, at den, der har en socialindkomst under den gældende grænse, påtager sig at være sagsøger og at søge fri proces, hvilket typisk vil blive bevilget, medens den mere velstående anden part herefter bliver sagsøgt og i henhold til § 449 får beskikket advokat uden hensyn til sine indtægtsforhold.

Den foreslåede stramning af bestemmelsen betyder også, at den mere velstående part ikke længere vil kunne have nogen økonomisk interesse i at foretrække en separation/skilsmisse ved dom fremfor ved bevilling, idet den pågældende ikke længere som sagsøgt under en retssag betingelsesløst kan overvælte sine advokatombestemmelser – også vedrørende sagens forberedelse – på det offentlige. Bestemmelsen i den foreslåede formulering vil således kunne virke procesbesparende.

I forbindelse med sine overvejelser har retshjælpsudvalget også overvejet den praksis, som følges af statsamterne (justitsministeriet) med hensyn til fri proces til sagsøger (appellanten). Efter det for udvalget oplyste indebærer denne praksis blandt andet, at der antages at være rimelig grund til at føre proces, blot ægtefællen nægter at medvirke til bevilling, selv om der ikke kan siges at foreligge en egentlig tvist, idet udfaldet af en retssag må anses for ret åbenbart. Dette resultat forekommer velbegrunderet på baggrund af de gældende regler om indbringelse af

ægteskabssager for retten, hvor sagsøger, selv om der i øvrigt er tale om en ukompliceret sag uden reel tvist, kan have behov for bistand fra en advokat til udfærdigelse af stævning. Man kan imidlertid overveje, om det er rimeligt at opretholde denne praksis, hvorefter sagsøger meddeles fri proces med deraf følgende advokatbistand under sagen alene for at få sagen indbragt for retten, når man forudsætter, at domstolene efter en ændring af § 449 for sagsøgtes vedkommende vil foretage en reel vurdering af behovet for advokatbeskikkelse. Der vil herved opstå en risiko for forskelsbehandling mellem parterne til fordel for sagsøger.

Udvalget har på denne baggrund overvejet, om man i det tilfælde, hvor fri proces på grund af sagens enkelthed alene er påkrævet med henblik på at yde sagsøger bistand til sagens indbringelse for retten, i stedet kunne yde sagsøger anden bistand til opfyldelse af dette formål.

Man kunne her henvise sagsøgeren til offentlig retshjælp ved advokat, jfr. justitsministeriets bekendtgørelse nr. 574 af 17. december 1980, der vil blive ajourført under udvalgets kommende drøftelser. Udvalget er imidlertid opmærksom på, at denne løsning næppe er særlig hensigtsmæssig for parten, idet den betyder, at parten skal kontakte endnu et organ i forbindelse med sagens behandling.

Man har dernæst overvejet, om statsamtet kunne påtage sig at yde sagsøgeren bistand med sagens indbringelse for retten, f.eks. i form af hjælp med udfærdigelse af stævning. Denne løsning har imidlertid ikke kunnet finde tilstrækkelig tilslutning i udvalget. Navnlig Advokatrådets repræsentant har af principielle grunde advaret imod, at statsamtet – som bør indtage en neutral holdning i forhold til parterne – på denne måde optræder i en partsrepræsentants rolle ved udfærdigelse af det partsindlæg, som en stævning må anses at være.

Udvalget har herefter overvejet, om man ikke kunne frafalde kravet om stævning i denne sagsgruppe, således at i hvert fald de ukomplicerede sager kan indbringes for retten af statsamtet ved en skrivelse, der ikke har karakter af en egentlig stævning med en påstand, men som blot indeholder en sagsfremstilling med angivelse af de punkter, hvorom parterne er uenige. Denne fremgangsmåde minder om den indbringelsespro-